

TÜRKİYE’DE YAYIN ETİĞİ İLE İLGİLİ KURALLAR

- YÖK (Disiplin ve Etik Yönetmeliği)
- Üniversitelerarası Kurul (Doçentlik Sınavı Etik Kurulu)
- TÜBİTAK (Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu)
- TÜBA (Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu)

BİLİMSEL YANILTMA–SAPTIRMA YAPANLARLA İLGİLİ SORUŞTURMA PRENSİPLERİ

Herhangi bir kurumda bilimsel araştırma sürecinde yaniltma, yalancılık veya saptırma şüphesiyle soruşturma açılmasına karar verilmiş ise, ülkemizin de üyesi bulunduğu “Avrupa Bilimsel Dürüstlük ve Doğruluk Komitesi”nin bu konuda belirlediği esaslar şunlardır:

➤ Soruşturma, yazılı bir şikayet üzerine şüpheli bilimsel yaniltma veya yalancılığın yer aldığı kurum içinde yapılmalıdır.

➤ Soruşturma komisyonu birden fazla üyeden oluşmalıdır ve soruşturma büyük bir gizlilik içinde yürütülmelidir. Suçlanan kişiler, öğretim üye ve elemanları suçları ispatlanana kadar “dürüst ve suçsuz” olarak kabul edilmelidir.

➤ Soruşturma Komisyonu, en hızlı bir şekilde (en fazla 3 ay) tamamlayarak ilgili kurum yetkilisine dosyayı sunmalıdır. (Bireysel hakların yıpranmaması için en fazla 3-4 ayda)

Soruşturma Komisyonu bir akademisyeni suçlu buldu ise; etraflı ve gerekçeli raporları kurum yöneticilerine, şikayeti başlatan araştırmacılara ve kişiye vermekle sorumludur.

Bir akademik kurumda, ‘Bilimsel Yalancılık veya Bilimsel Yaniltma’ yapıldığı ortaya konulduktan sonra kurum yöneticilerinin uygulaması gereken bazı kurallar tanımlanmıştır. Şöyle ki;

- Suçu sabit görülen öğretim elemanının yazılı istifasının istenmesi
- Suçu sabitleşen öğretim üyesinin kurum ile ilişkisinin kesilmesi
- Çalışmasını başka bir yere veya başka bir çalışma içine naklinin engellenmesi
- Devlet, özel veya diğer destekli araştırmalardan en az 3 yıl süreyle men edilmesi ve yeni hiçbir mali destek verilmemesi

➤ Üniversite veya bulunduğu kurumda uygulamalı, teorik, mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası dönemde eğitime katılmaması

- Almış olduğu mali proje desteklerini geri vermesinin istenmesi
- Hiçbir idari göreve tayin edilmemesi varsa idari görevlerinin iptali
- Üyesi bulunduğu veya alanı itibariyle katıldığı ulusal/uluslararası bilimsel dernek, birlik ve toplantılara adayın “bilimsel yalancılık” yaptığının bildirilmesi gerekir.

Yararlanılan Kaynaklar

1. Arda B. Örneklerle Yayın Etiği
2. Kansu E., Ruacan Ő. Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiđinin Temel İlkeleri
3. İnci O. Bilimsel Yayın Etiği İlkeleri, Yanıltmalar. Yanıltmaları Önemeye Yönelik Öneriler.